

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зоологии

КУРАШ
Екатерина Александровна

ВИДОВОЕ РАЗНООБРАЗИЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ СЕМЕЙСТВА
SATYRIDAE В БЕЛАРУСИ

Аннотация к дипломной работе

Научный руководитель:
Кандидат биологических наук,
доцент
Рогинский А.С.

Допущена к защите
«___» _____ 2024г.
Зав. Кафедрой зоологии

Доктор биологических наук, профессор
_____ С.В. Буга

Минск, 2024

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 59 страниц, 23 рисунка, 7 диаграмм, 12 таблиц, 62 источника литературы.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: БАРХАТНИЦЫ, БУЛАВОУСЫЕ ЧЕШУЕКРЫЛЫЕ, СОПРЕДЕЛЬНЫЕ СТРАНЫ, ТЕРРИТОРИИ, БЕЛАРУСЬ.

Объект исследования: членистоногие семейства Satyridae.

Цель работы: комплексное изучение видового разнообразия представителей семейства Satyridae на территории Республики Беларусь и сопредельных странах.

Материалы и методы исследования: исследования проводились на территории г. Минска в период начало июня по начало сентября с 2022 по 2023 гг. В качестве основного метода для сбора материала использовался энтомологический сачок.

По результатам исследований составлен таксономический список бабочек семейства Satyridae на территории сопредельных стран, насчитывающий 59 видов. При этом сделаны выводы, что из них 36 видов возможно зарегистрировать в Республике Беларусь. Инвентаризация фауны Беларуси установила наличие 23 видов булавоусых бабочек, для которых описан список растений из 3 семейств (Мятликовые, Осоковые и Ситниковые), на которых могут развиваться их гусеницы. Распределение по регионам страны показало наличие 6 видов бабочек (*Lasiommata megera*, *Pararge aegeria*, *Coenonympha glycerion*, *Coenonympha pamphilus*, *Aphantopus hyperantus*, *Maniola jurtina*), встречающихся по всей территории.

Проведенные в г. Минске исследования на пробных площадках (Урочище Лошицкий яр; Музейно-парковый комплекс «Победа»; Минский лесопарк «Медвежино»; парк Павлова; экотропа «Птичья тропа»; парк Курасовщина) позволили собрать 395 экземпляров видов членистоногих чешуекрылых семейства Satyridae. Всего выявлено 6 видов бабочек (*Maniola jurtina*, *Aphantopus hyperantus*, *Coenonympha hero*, *Coenonympha pamphilus*, *Hipparchia semele*, *Hyponephele lycaon*) из 5 родов. В структуру выявленного таксономического комплекса наибольший долевым вклад внесли представители 2 видов – *Maniola jurtina* и *Aphantopus hyperantus*, на долю которых приходится 56,8% и 33,5%, соответственно. В структуре комплекса членистоногих чешуекрылых наибольшим числом особей (271, что эквивалентно 68,61% от общего числа всей выборки) представлен вид *Maniola jurtina*.

РЭФЭРАТ

Дыпломная работа 59 старонак, 23 малюнкаў, 7 дыяграм, 12 табліц, 62 літаратурных крыніц.

КЛЮЧАВЫЯ СЛОВЫ: АКСАМІТНІЦЫ, БУЛАВАВУСЫЯ ЧЭШУЕКРЫЛЫЯ, СУМЕЖНЫЯ КРАІНЫ, ТЭРЫТОРЫІ, БЕЛАРУСЬ.

Аб'ект даследавання: членістаногія сямейства Satyridae.

Мэта работы: комплекснае вывучэнне відавой разнастайнасці прадстаўнікоў сямейства Satyridae на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і сумежных краінах.

Матэрыялы і метады даследавання: даследаванні праводзіліся на тэрыторыі г.Мінска ў перыяд пачатак чэрвеня па пачатак верасня з 2022 па 2023 гг. У якасці асноўнага метаду для збору матэрыялу выкарыстоўваўся энтамалагічны сачок.

Па выніках даследаванняў складзены таксанамічны спіс матылькоў сямейства Satyridae на тэрыторыі сумежных краін, які налічвае 59 відаў. Пры гэтым зроблены высновы, што з іх 36 відаў магчыма зарэгістраваць у Рэспубліцы Беларусь. Інвентарызацыя фаўны Беларусі ўстанавіла наяўнасць 23 відаў булавоусых матылькоў, для якіх апісаны спіс раслін з 3 сямействаў (Мятлікавыя, Асаковыя і Сітнікавыя), на якіх могуць развівацца іх вусені. Размеркаванне па рэгіёнах краіны паказала наяўнасць 6 відаў матылькоў (*Lasiommata megera*, *Pararge aegeria*, *Coenonympha glycerion*, *Coenonympha pamphilus*, *Aphantopus hyperantus*, *Maniola jurtina*), якія сустракаюцца па ўсёй тэрыторыі.

Праведзеныя ў г. Мінску даследаванні на пробных пляцоўках (урочышча Лошыцкі яр; музейна-паркавы комплекс «Перамога»; Мінскі лесапарк «Мядзвежына»; парк Паўлава; экасцэжка «Птушыная сцежка»; парк Курасоўшчына) дазволілі сабраць 395 экзэмпляраў відаў членістаногіх лускакрылых сямейства Satyridae. Усяго выяўлена 6 відаў матылькоў (*Maniola jurtina*, *Aphantopus hyperantus*, *Coenonympha hero*, *Coenonympha pamphilus*, *Hipparchia semele*, *Hyponephele lycaon*) з 5 родаў. У структуру выяўленага таксанамічнага комплексу найбольшы долевы ўклад ўнеслі прадстаўнікі 2 відаў – *Maniola jurtina* і *Aphantopus hyperantus*, на долю якіх прыпадае 56,8% і 33,5%, адпаведна. У структуры комплексу членістаногіх чэшуккрылых найбольшай колькасцю асобін (271, што эквівалентна 68,61% ад агульнай колькасці ўсёй выбаркі) прадстаўлены выгляд *Maniola jurtina*.

ABSTRACT

Diploma work with 59 pages, 23 figures, 7 diagrams, 12 tables, 62 sources.

KEYWORDS: SATYR BUTTERFLIES, MACE-WHISKERED LEPIDOPTERA, NEIGHBORING COUNTRIES, TERRITORIES, BELARUS.

The object of study: arthropods of the Satyridae family.

Objective: a comprehensive study of the species diversity of representatives of the Satyridae family in the territory of the Republic of Belarus and neighboring countries.

Research materials and methods: the research was conducted on the territory of Minsk in the period from early June to early September from 2022 to 2023. An entomological net was used as the main method for collecting material.

Based on the results of the research, a taxonomic list of butterflies of the Satyridae family in the territory of neighboring countries, numbering 59 species, has been compiled. At the same time, it was concluded that 36 of them can be registered in the Republic of Belarus. The inventory of the fauna of Belarus has established the presence of 23 species of mace-tailed butterflies, for which a list of plants from 3 families (Poaceae, Cyperaceae and Juncaceae) is described, on which their caterpillars can develop. The distribution by regions of the country showed the presence of 6 species of butterflies (*Lasiommata megera*, *Pararge aegeria*, *Coenonympha glycerion*, *Coenonympha pamphilus*, *Aphantopus hyperantus*, *Maniola jurtina*) found throughout the territory.

The research conducted in Minsk at trial sites (Loshitsky Yar tract; Pobeda Museum and Park Complex; Minsk Forest Park "Medvezhino"; Pavlov Park; Bird Trail ecotrope; Kurasovshchina Park) allowed to collect 395 specimens of arthropod lepidoptera species of the family Satyridae. A total of 6 butterfly species have been identified (*Maniola jurtina*, *Aphantopus hyperantus*, *Coenonympha hero*, *Coenonympha pamphilus*, *Hipparchia semele*, *Hyponphele lycaon*) from 5 genera. Representatives of 2 species – *Maniola jurtina* and *Aphantopus hyperantus* - made the largest contribution to the structure of the identified taxonomic complex, accounting for 56.8% and 33.5%, respectively. In the structure of the complex of arthropods of lepidoptera, the largest number of individuals (271, which is equivalent to 68.61% of the total number of the entire sample) is represented by the species *Maniola jurtina*.